

**2010 - A szegénység és a társadalmi
kirekesztés elleni küzdelem Európai
Éve Nemzeti Programjának
bemutatása**

Korózs Lajos
Államtitkár
Szociális és Munkaügyi Minisztérium

2009. június 3. Abasár

A Szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem Európai Évének háttere

- A szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem az Európai Unió és tagállamai egyik fontos kötelezettségvállalása, mely a 2000-ben elfogadott Lisszaboni stratégián alapul. Az ún. nyitott koordinációs együttműködés keretében a tagállamok nemzeti jelentések, nemzetközi vizsgálatok és konferenciák keretében vizsgálják a szegénység elleni küzdelemben alkalmazott megközelítéseket, közös célok mentén alakítják szakpolitikáikat.
- Az Európai Bizottság a 2005-2010-re vonatkozó Szociális Menetrendben javasolta, hogy legyen a 2010-es év a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai éve.
- Az Európai Parlament és a Tanács által 2008. októberében együttesen elfogadott 1098/2008/EK Határozat döntött az Európai Év megrendezéséről.

Célja és célcsoportja

- Célja:

- hangsúlyozza és erősítse meg a Lisszaboni stratégia indulásakor tett kötelezettségvállalást (az EU váljon versenyképes, fenntartható gazdasággá, több és jobb munkahely, és nagyobb társadalmi kohézió mellett);
- felhívja a nyilvánosság figyelmét az európai szegénység és társadalmi kirekesztődés tényére;
- közvetítse azt az üzenetet, hogy a szegénység és társadalmi kirekesztődés a társadalmi és gazdasági fejlődést veszélyezteti;
- lehetőséget kell nyújtani arra, hogy a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők is kifejezhessék véleményüket;
- Ösztönöznie kell a szegénység és társadalmi kirekesztést megelőző, aktív befogadásra irányuló politikákat és elő kell mozdítania a tagállami „jó gyakorlatok” cseréjét.

- Célcsoportja:

- A szociális védelemről és társadalmi befogadásról szóló 2008. évi - az EU 25 tagállamának jelentései alapján készített - Közös Jelentés hangsúlyozza, hogy **a szegénység 78 millió embert, köztük 19 millió gyermeket érint** az Európai Unióban.

Pénzügyi keretek

- Az Európai Unió költségvetéséből összesen 17 millió euró kerül elkülönítésre a 2010-es Európai Évre;
- Ebből 9 millió euró használható fel a tagállamok tevékenységeire.
- A tagállamok által felhasználható keretek megállapítása a Tanácsbeli szavazataik súlya alapján történik
 - ezek alapján Magyarország részére biztosított európai uniós támogatás maximum 307 329 euró.
- Ehhez a tagállamoknak legalább 50%-os hazai társfinanszírozást kell biztosítaniuk, vagyis az **Európai Év magyar eseményeire összesen maximum 614 648 euró** áll rendelkezésre (a 2009. májusi technikai árfolyamon számítva körülbelül **183 millió forint**, a hazai önrésszel együtt.).

Szervezeti keretek

- Az Európai Év tevékenységeinek európai szintű összehangolására uniós felállt egy **Tanácsadó Bizottság**, melynek tagjait az egyes tagállamok delegálják, elnöke az EU Bizottság képviselője.
- Az Európai Évben való részvétel végrehajtására minden tagállamnak ki kell neveznie egy az uniós források kezelésére akkreditációval rendelkező **Nemzeti Végrehajtó Testületet**, mely testület fő feladata
 - a 2010-es Európai Év Nemzeti Programjának elkészítése,
 - végrehajtása,
 - figyelemmel kísérése,
 - értékelése.
- A magyar Nemzeti Végrehajtó Testületként a szakmai koordinátor Szociális és Munkaügyi Minisztérium az ESZA Nonprofit Kft-t jelölte ki.
- Az Európai Év előkészítése az SZMM koordinációjában zajlik, az előkészítő munkacsoport munkájában részt vesz az ESZA Nonprofit Kft-n kívül a Magyar Szegénységellenes Hálózat is.

Nemzeti Konzultatív Testület

- Az Európai Év sikere nagymértékben függ azoktól a kulcsszereplőktől, akik a szegénységre vonatkozó közvetlen tapasztalatokkal rendelkeznek, vagy a szegénység kezelésével foglalkoznak.
- Uniós elvárás az érdekelt felek, a szegénységben érintett személyek és a velük foglalkozó szervezetek részvétele az előkészítés és végrehajtás folyamatában.
- A velük való egyeztetés érdekében létrehoztunk egy ún. **Nemzeti Konzultatív Testületet**, amelyben az
 - illetékes tárcák,
 - közigazgatási szervezetek,
 - civil szereplők és
 - a témát a tudományok oldaláról megközelítő szakemberek mellett
 - maguk a szegénységben érintettek képviselői is jelen vannak.
- A Konzultatív Testület 2009 februárjában került felállításra.

A NEMZETI KONZULTATÍV
TESTÜLET ÜGYRENDJE

A Konzultatív Testület célja

- A Konzultatív Testület célja a Szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem Európai Éve magyar Nemzeti Programjának
 - elfogadása és
 - végrehajtásának nyomon követése.

A Konzultatív Testület feladatai

- Megtárgyalja és jóváhagyja az Európai Év 2009. május 15-ig az Európai Bizottságnak benyújtandó magyar Nemzeti Programja fő prioritásait, majd a Nemzeti Programot (2009. május 12-én megtörtént);
- A Nemzeti Program elfogadása során gondoskodik a szegénység elleni küzdelemben érintett kulcsszereplők szempontjainak becsatornázásáról a Nemzeti Programba;
- Gondoskodik arról, hogy a Nemzeti Program összhangban legyen az uniós célokkal, szempontokkal, valamint a Szociális védelemről és társadalmi összetartozásról szóló Nemzeti Stratégiai Jelentés 2008-2010 c. dokumentummal,;
- Figyelemmel kíséri a Nemzeti Programban foglaltak megvalósulását.

A Konzultatív Testület tagjai

- A Konzultatív Testületben egyenlő arányban kapnak helyet
 - a Szociális és Munkaügyi Minisztérium által javasolt állami szereplők,
 - a kormányzati szereplők által működtetett konzultatív testületek delegáltjai,
 - valamint a szegénységben élők,
 - és a velük foglalkozó civil szervezetek delegáltjai.

A közigazgatáshoz sorolható tagok

- Szociális és Munkaügyi Minisztérium
- Oktatási és Kulturális Minisztérium
- Egészségügyi Minisztérium
- Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
- MEH Gyerekesély Programiroda
- Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium
- Pénzügyminisztérium
- Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium
- Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
- Szociális és Munkaügyi Intézet
- MTA Szociológiai Intézet
- MTA Regionális Kutatások Központja
- Területi Önkormányzatok Országos Szövetsége
- Országos Szociálpolitikai Tanács
- Országos Érdekegyeztető Tanács Szociális Bizottsága (2 taggal)
- Roma Integrációs Tanács
- Fogyatékosügyi Tanács
- Nők és Férfiak Társadalmi Esélyegyenlősége Tanács
- Idősügyi Tanács

A civil delegáltak

- Bice-Bóca Alapítvány a Mozgássérült Gyermekekért
- Család, Gyermek, Ifjúság Egyesület
- Csongrád Megyei Cigányok Demokratikus Szövetség
- Emberséggel az Emberért Egyesület
- FÉSZEK Nagycsaládosok Szegedi Egyesülete
- FIGYELJ RÁNK! – Különélő szülők és gyermekeik érdekvédelmi Egyesülete
- Hajléktalan Szolgálatok Tagjainak Országos Egyesülete
- Háló Regionális Innovációs Közhasznú Egyesület
- Hátrányos Helyzetű Roma Fiatalokat Támogató Egyesület
- Magyar Tanya- és Falugondnoki Szövetség
- Magyar Vöröskereszt
- Menedék - Migránsokat Segítő Egyesület
- Munkanélkülieket Segítők Egyesülete
- Nagycsaládosok Országos Egyesülete
- Szociális Innováció Alapítvány a Kelet-európai Térség Fejlesztéséért
- Szociális Innovációs Társulás
- Szociális Szakmai Szövetség
- Szomolyai Romákért Egyesület
- TOVÁBBLÉPÉS Adósságkezelő és Családsegítő Alapítvány
- Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesülete

Az adminisztratív teendők ellátása

A Konzultatív Testület munkájához kapcsolódó adminisztratív teendőket a Szociális és Munkaügyi Minisztérium keretében működő Társadalmi Befogadás Iroda látja el.

Feladatai:

- Ellátja mindazokat a feladatokat, amelyek a Konzultatív Testület operatív működtetéséhez, a Testület üléseivel kapcsolatos feladatok ellátásához szükségesek;
- Előkészíti az üléseket, gondoskodik a meghívók kiküldéséről, elkészíti a napirendi javaslatot;
- Fogadja, kezeli és tárolja a Konzultatív Testület munkája során keletkezett iratokat;
- Gondoskodik az iratok érintetteknek való megküldéséről;
- elkészíti a Testület üléseinek emlékeztetőit.

A MAGYAR NEMZETI PROGRAM

A magyar Nemzeti Program struktúrája

- Az Európai Bizottság által kidolgozott, az év végrehajtására vonatkozó iránymutatásokat tartalmazó Stratégiai Keretdokumentum előírja a tagállamok által benyújtandó Nemzeti Programok elvárt struktúráját.
- Minden programnak tartalmaznia kell
 - a nemzeti szintű kihívásokat,
 - a nemzeti kommunikációs stratégiát,
 - a nemzeti program kidolgozása során történő konzultációt az érdekelt felekkel és annak eredményét,
 - a végrehajtásra vonatkozó megállapodásokat,
 - indikatív költségeket,
 - a monitorozás és ellenőrzés mechanizmusát.

Nemzeti szintű kihívások a magyar programban

- A 2008-2010-es időszakra vonatkozó Társadalmi Összetartozásról szóló Nemzeti Cselekvési Terv a következő a fő kihívásokat/prioritásokat fogalmazta meg:
 - a befogadó munkaerőpiac megteremtése és az inaktivitás csökkentése,
 - a gyermekszegénység csökkentése,
 - a területi és lakhatási hátrányok mérséklése.
- Ezek mellett az Európai Év tervezése, megvalósítása során figyelembe kell venni azt a társadalmi közeget és helyzetet, amelyben az Év programjai zajlanak majd. Ilyenek:
 - A 2008-as év második felében kibontakozódó pénzügyi és gazdasági válság szociális hatásai;
 - A 2008-as évtől kezdődően a közbeszédben egyre fokozódó mértékben jelen lévő a roma-ellenesség;
 - A 2010-es évben sorra kerülő országos és helyhatósági választások, az ezeket megelőző kampány időszakok, valamint az új kormány megalakulásával, és az országgyűlésen belüli erőviszonyok esetleges átrendeződésével a társadalmi és gazdasági prioritások újrafogalmazása.

Az európai év nemzeti prioritásai

- A nemzeti prioritása a Nemzeti Programban megfogalmazottak szerint:
 - politikai elköteleződés erősítése;
 - a társadalmi tudatosság növelése és véleményformálás;
 - a szegénységben élő emberek társadalmi részvételének erősítése

A politikai elköteleződés erősítése

- jogszabályok és döntések szegénységre és kirekesztésre gyakorolt hatásának kiemelt szempontként történő kezelése;
- a meglévő források hatásosabb felhasználása a szegénység elleni küzdelemhez, valamint a lehetőségekhez mérten további források bevonása.

A társadalmi tudatosság növelése és véleményformálás

- a szegénység háttérében álló okok, társadalmi folyamatok, helyzetek bemutatása;
- toleranciára nevelés, előítéletek csökkentése;
- folyamatos közbeszéd generálása a szolidaritás növelése, a megoldási lehetőségek feltárása és megvitatása érdekében.

A szegénységben élő emberek társadalmi részvételének erősítése

- a szegénységben élő emberek bekapcsolódási lehetőségeinek bővítése a helyi és országos döntéshozatali folyamatokba;
- a szegénységben élő emberek önszerveződésének segítése;
- innovatív módszerek a részvételre, a különböző társadalmi csoportok, a döntéshozók és az érintettek közötti párbeszédre.

Az Európai Év kiemelt témakörei a Magyar Nemzeti Programban

- a gyerekszegénység;
- a legsérülékenyebb csoportok szegénysége;
- az elszegényedés;
- és a válság nyomán megjelenő „új” szegénység.

Az Európai Év kommunikációja a Magyar Nemzeti Programban

A legfőbb üzenet:

„a szegénység elfogadhatatlan, tegyük ellene!”

Az Európai Év kommunikációjáról általában

- Az Európai Év lényegében kommunikációs kampányról szól, sem a szűkös anyagi erőforrások, sem a rendelkezésre álló egy év miatt sem vállalkozhat arra, hogy felszámolja a szegénységet és a kirekesztődést.
- A kommunikáció jellege:
 - a hangvétel tájékoztató,
 - érzékenyítő,
 - érvelő,
 - előremutató,
 - jó példákat bemutató legyen.

A kommunikáció célja

- A média figyelmének felhívása a téma iránt;
- A téma média-megjelenésének megfelelő orientálása;
- A szegénységről szóló közbeszédben legalább olyan mértékben legyenek jelen a szociális szakemberek és maguk az érintettek, mint más, a médiában jelenleg domináns szakmák képviselői.

Időbeli ütemezés

- Az z Unió elvárásainak megfelelően minden tagállamnak szerveznie kell egy **nyitórendezvényt**, melyre várhatóan 2010. február/márciusában kerül sor;
- Az Uniós szintű nyitórendezvény 2010. január 21-én lesz Spanyolországban;
- Lesz két „fókusz hét”, amelyek során a tagállamoktól is várják, hogy ráerősítsenek a kampányra (2010 május és október során).
- A záró esemény 2010 decemberében Brüsszelben lesz. Itt nagyon fontos, hogy az egyes tagországok hivatalos képviselői kormányuk nevében hivatalos, konkrét bejelentéseket tegyenek a szegénység elleni küzdelemben tervezett lépésekre.

Az Év honlapja, mint információs központ

- Az év sikeressége szempontjából kulcsfontosságú az európai év honlapja,
- Ez lesz az a felület, amely összegyűjti az évvel kapcsolatos valamennyi információt.
- Információ forrás:
 - a szegénység témájában,
 - az Év előkészítésével,
 - kampánnyal,
 - tevékenységekkel kapcsolatban,
 - interaktív felület, mely lehetővé teszi, hogy a felhasználók különböző fórumokon vitassák meg az évvel kapcsolatos témákat.

<http://www.szegenyseg2010.hu>

<http://www.szegenyseg2010.hu>

Pályázatok az Évvel kapcsolatban

- A Nemzeti Program keretében kiírt pályázatok, közbeszerzések bonyolítását az ESZA Nonprofit Kft fogja végezni.
- Ezek egy része már idén, más részük 2010-ben fog megjelenni.
- Törekszünk rá, hogy
 - a figyelemfelhívó,
 - kommunikációs célú események mellett
 - pályázati lehetőségeket biztosítsunk helyi szintű kezdeményezések megvalósítására is.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMÜKET!

Ezt az előadást megtalálhatja a

- <http://www.korozs.hu> honlapon;
- Illetve elkérheti a korozs.lajos@szmm.gov.hu e-mail címről is.